10/12/2019

Η Σερβοκρατία στην Ήπειρο

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Κατά το 1348, με τη λήξη της βυζαντινής κυριαρχίας στην περιοχή της Θεσσαλίας, της Μακεδονίας και μετέπειτα της Ηπείρου, ο Σέρβος κράλης, Στέφανος Ντουσάν διευκολύνει την κάθοδο των Αλβανών* και των Αρβανιτόβλαχων (λατινόφωνοι). Σταδιακά παρατηρείται η μείωση του ελληνικού στοιχείου της Ηπείρου. Έτσι οι Έλληνες φαίνεται να διασκορπίζονται προς τα παράλια.

Μετά το θάνατο του Στέφανου Ντούσαν, ο γιος του Δεσπότης της Ηπείρου Ιωάννη Δούκα Ορσίνη, Νικηφόρος, προσπάθησε να επαναφέρει τους Αλβανούς στην πατρίδα τους, ωστόσο την άνοιξη του 1359 σκοτώνεται από τους ίδιους στη μάχη του Αχελώου ποταμού.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το διασκορπισμό τους στη βορειοδυτική Ελλάδα, μέχρι και τα παράλια της Κορίνθου. Τα μέρη στα οποία δεν υπήρξε κάθοδο Αλβανών, ήταν εκείνα όπου κυριαρχούσαν οι δυναστείες των Τόκκων και Ανδηγαυών.

Οι αναταραχές που προκλήθηκαν στην Ήπειρο και τη Θεσσαλία συνοδεύονται από

τον ερχομό του νέου Σέρβου ηγεμόνα Συμεών Ούρεση, ο οποίος, όπως αναφέρει ο Α. Βακαλόπουλος, υπήρξε ετεροθαλής αδερφός του Στεφάνου Ντούσαν. Ο ίδιος ο Ούρεσης αυτοτιτλοφορείται ως «βασιλεύς και αυτοκράτωρ των Ρωμαίων και Σερβίας» ή «Ρωμαίων και Σέρβων και παντός Αλβανού. Ως έδρα του θέτει την πόλη των Τρικάλων και παραχωρεί τα Ιωάννινα στο γαμπρό του Θωμά Πρελιούμποβιτς και την Αιτωλοακαρνανία (τη νότια Ήπειρο, *Βακαλ.) σε αρχηγούς των οίκων Μπούα και Λιώσα.

Η διείσδυση των ανωτέρω σε περιοχές της Θεσσαλίας και της Ηπείρου συνέβη μια περίοδο κατά την οποία οι πληθυσμοί τους αποτέλεσαν ένα ισχυρό στοιχείο πριν από την επέλαση των Τούρκων στα τέλη του 14ου αιώνα.

Ο Πρελιούμποβιτς για να αναχαιτίσει τις επαναστάσεις και τις ποικίλες αντιδράσεις των Αλβανών και των Αρβανιτόβλαχων, ζήτησε τη βοήθεια των τουρκικών στρατευμάτων, ενισχύοντας την προέλαση και την επέκταση της κυριαρχίας τους. Η πρώτη κάθοδος των Αλβανών στις περιοχές της Αττικής και τις Πελοποννήσου συνέβη κατόπιν του 1382, όταν στον τόπο κυριαρχούσαν οι Καταλανοί. Μιας και η Αττική και η Πελοπόννησος είχανε σοβαρά δημογραφικά θέματα (προηγήθηκε η επιδρομή των Ναβαρραίων), ο βασιλιάς Πέτρος Δ’ της Αραγωνίας , αλλά και αργότερα ο Αντώνιος Ατζαγιώλη , στήριξε την μετοίκησή τους. Όσον αφορά την Ήπειρο, ο Κάρολος Τόκκος είχε ήδη καταλύσει την εκεί αλβανική κυριαρχία.

Χαρακτηριστική είναι η κάθοδος 10 χιλιάδων Αλβανών με τα παιδιά και τις γυναίκες τους, ύστερα από τις τουρκικές πιέσεις, έλαβαν άδεια και εγκαταστάθηκαν στην Αχαΐα, την Ηλεία και την Αρκαδία.

Ενώ στην Ήπειρο του 15ου αιώνα ο Τόκκος πασχίζει να ανασυγκροτήσει το ελληνικό δεσποτάτο της Ηπείρου, μιας και η δυναστεία του Μπούα Σγουρού έχει εγκατασταθεί σε πόλεις και κάστρα, με χαρακτηριστικό το νομαδικό και αγροτικό της χαρακτήρα. Εντούτοις η Ήπειρος βαστά ακόμη πολλά ελληνικά ηπειρώτικα φύλα τα οποία ο Βογιατζίδης χαρακτηρίζει ως «βάρβαροι ελληνόφωνοι πληθυσμοί με ελληνικά χαρακτηριστικά, με ζωντανές ελληνικές εκφράσεις, με λαϊκές παραδόσεις για τους αρχαίους Έλληνες και με άσβεστη τη φλόγα για την Ελευθερία».

Παράλληλα η κάθοδος των Αλβανών συνεχίζεται, με ταυτόχρονες επιθέσεις Βενετών. Ο Παύλος Σπάτας, αδερφός του ηγεμόνα της Αιτωλίας Γκιν Μπούα Σπάτα καταφεύγει στον πεθερό του Θεόδωρο Β’ Παλαιολόγο, δεσπότη του Μοριά.

Πηγές – έρευνα – παραπομπές :

***Στην προκειμένη περίπτωση με τον όρο “Αλβανός” και “Αλβανοί” κατά το Βακαλόπουλο προσδιορίζονται γεωγραφικά και όχι εθνολογικά οι πληθυσμοί που κατέβηκαν στα νότια της Ηπείρου.**

Α.Βακαλόπουλος: «Ιστορία του Νέου Ελληνισμού , Αρχές και διαμόρφωσή του», τομ. Α’, Θεσσαλονίκη 1974